

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

Универзитет
2009

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ

ЗА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ И ОДЕЉЕЊА

Јуни, 2009. године

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

на пријемном испиту у филолошким гимназијама и одељењима

ПРОЧИТАЈ ПАЖЉИВО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ТЕСТА!

Време за израду теста је 120 минута. Пре него што одговориш, пажљиво прочитај питање. Дежурни професори не пружају додатна обавештења о питањима, осим уколико она – због техничке грешке – нису довољно читљива. Одговоре на питања можеш најпре написати обичном (графитном) оловком. Признају се, међутим, само одговори написани хемијском оловком или наливпером. Не признају се одговори у којима је нешто прецртано, дописано или исправљено белилом. Такође се не признају непотпуни одговори, зато пажљиво ради и добро размисли пре него што упишеш коначан одговор.

На тесту није дозвољено исписивати податке о ученику нити цртати било какве знакове.

Води рачуна о томе да је решавање теста временски ограничено.

СРЕЋНО!

1. Одреди којој групи словенских језика припадају следећи језици:
- а) словачки: _____; б) словеначки: _____; 1 поен
 в) лужичкосрпски: _____; г) белоруски: _____ 1 поен
2. Допуни реченице:
- а) У Вуковом *Српском рјечнику* из 1818. године речи су преведене на _____ и _____ језик. 1 поен
 б) Речи је на те језике превео _____. (наведи пуно име и презиме) 1 поен
3. Напиши ијекавске облике речи:
- а) свећа: _____; б) свећица: _____; 1 поен
 в) млекар: _____; г) млечан: _____ 1 поен
4. Акцентуј следеће речи:
- а) зевалица; б) боранија; 1 поен
 в) поскочити; г) покушавати. 1 поен
5. Напиши предњонепчани сугласник код којег ваздушна струја делимично пролази и кроз нос: _____ 1 поен
6. Одреди гласовне промене у следећим примерима:
- а) безнађе: _____; б) прашина _____; 1 поен
 в) безвезан: _____; г) ношња: _____ 1 поен
7. Напиши глаголски прилог садашњи глагола:
- а) познавати: _____; 1 поен
 б) пећи: _____ 1 поен
8. Одреди врсте подвучених речи у примеру „Хе!“, кличе мој отац, ето вам, господо, вашег милерама! Ето вам вашег готског умака!“:
- а) Хе: _____; б) мој: _____; 1 поен
 в) ето: _____; г) готског: _____ 1 поен
9. Одреди падеже подвучених речи у реченици **Онда баба полагао узме девојчину плетеницу, која је висила низ кревет, па је одсече, а девојка одмах ђипи с кревета, створи се пауница па полети, а остале паунице с јабуке за њом, и тако их нестане:**
- а) кревет: _____; б) је: _____; 1 поен
 в) кревета: _____; г) њом: _____ 1 поен
10. Подвучи именице које имају само облик множине (pluralia tantum): 1 поен
 чарапе, руке, нарамнице, панталоне, груди, трепавице, маказе, спајалице, очи, рамена.
11. Заокружи слово испред врсте речи коју прилози не могу одређивати: 1 поен
 а) именице; б) придеви; в) предлози; г) глаголи.
12. Подвучи просте речи: 1 поен
 брат, човек, дивов, шумар, намаз, плав, сивкаст.

13. Именице **морепловац**, **ледоломац**, **чудотворац**, **злопамтило** и **оцеубица** разврстај према типу грађења (творбе):
- а) сложенице: _____; **1 поен**
- б) речи добијене комбинованом творбом: _____ **1 поен**
14. Подвуци предикате у примеру: **1 поен**
Илија је јуче рекао како мора овог лета научити да плива.
15. Из примера **Над њим су се савиле гране и гранчице од рода модрих шљива, а кроз њих се једва назире небо** издвој: **1 поен**
- а) ширу синтагму: _____;
- б) ужу синтагму: _____.
16. У реченици **Уморни и малаксали од силног напрезања и оштрог шибанња разљућених ветрова, они би застали да одахну:**
- а) подвуци главну реченицу; **1 поен**
- б) одреди врсту по значењу зависне реченице: _____ **1 поен**
17. У следећој реченици подвуци све речи које се слажу (конгруирају) са именицом *председница*: **Бивша председница суседне државе, изузетно храбра жена, дочекала је закаснило признање својих сународника.** **1 поен**
18. Напиши термине за речи пореклом из: **1 поен**
- а) немачког језика: _____;
- б) француског језика: _____.
19. Заокружи слово испред реченица у којима запажаш хомонимију: **1 поен**
- а) У судопери су прљави судови : Домаћи судови траже нове судије;
- б) На тавану сам нашла старо корито : После поплава Млава се вратила у своје корито;
- в) Зуб времена учинио је своје : Извадио сам јуче покварен зуб.
20. Препиши правилно, писаним словима, реченицу **КАДА СМО УПАЛИЛИ БАТЕРИСКУ ЛАМПУ ПРОЧИТАЛИ СМО НА СПОМЕН ПЛОЧИ ДА ЈЕ ПОСТАВЉЕНА ПРЕ ДВЕИПО ГОДИНЕ** **1 поен**
- _____
- _____
- _____
21. Прочитај стихове и одговори на постављена питања:
- За Ђурђем је косу одрезала,
за ђевером лице изгрдила,
а за братом очи извадила.*
- I Наведи назив песме: _____ **1 поен**
- Којој врсти народних лирских песама ова песма припада?

- II На којој стилској фигури се заснивају наведени стихови? **1 поен**

22. Стилска фигура којом се казује супротно од онога шта се мисли и чије се значење разуме из контекста, а у усменом говору издваја се посебном интонацијом, назива се: 1 поен

23. Од наведених дела два не припадају бајкама. Заокружи која: 1 поен

- а) *Еро с онога свијета*
 б) *Аждаја и царев син*
 в) *Немушти језик*
 г) *Девојка цара надмудрила*
 д) *Златна јабука и девет пауница*

24. Прочитај наведени одломак и одговори на постављена питања:

Све се више смрачава и као да се нешто издалека потајно и подмукло спрема и пригушено хуји. Сњијезне лептирице укрштају се у лету, ломе се једна о другу и шуште у тананом и меком шуму поврх њихових глава, а њих троје, старац напријед, крава за њим, за кравом Вујо, промичу чаришијом лагано и уједначено, стопу за стопом (...)

Пређоше планину и сиђоше у поље. Путеви су били заматени: нигдје пртине, ни знака, ни даха од живота, а бура непрекидно бјесни и урла. Удареше на пометеничке биљега којих је много, премного на Змијању, и Реља осети да су забасали на викну из све снаге.

- I Наведи назив дела: _____ 1 поен

Наведи име и презиме писца: _____

- II Ово дело спада у (заокружи тачан одговор): 1 поен

- а) драме
 б) приповетке
 в) романе
 г) елџије
 д) путописе

25. Прочитај стихове и одговори на питања:

Над острвом пуним чемпреса и бора
Младо, крупно сунце пржи, пуно плама;
И трепти над шумом и над обалама
Слан и модар мирис пролетњега мора.

- I Наведи врсту риме (по распореду у строфи): 1 поен

- II Наведи врсту строфе (по броју стихова): _____ 1 поен

26. У овој народној песми остарели јунак Ђурађ шаље свог јединог и премладог сина аги на мегдан. На срећу, његов син побеђује турског силника, а песма се завршава дирљивим сусретом оца и сина.

Наведи назив ове песме: _____ 1 поен

Наведи ком циклусу ова песма припада: _____

27. Међу наведеним песмама заокружи оне које су родољубиве:

I

1 поен

- а) *Кажми ми, кажми*
- б) *Подне*
- в) *Моја отаџбина*
- г) *На Газиместану*

II Којој од поменутих песама припадају стихови који следе?

1 поен

*Силни оклопници, без мане и страха,
Хладни ко ваш оклоп и поглед мрка,
Ви јурнусте тада у облаку праха,
И настаде тресак и крвава трка.*

Назив песме: _____

28. Прочитај одломак и одговори на постављена питања:

Колико је леп Неапољ и у зору и после зоре, ја бих га ипак давно оставио; отишао бих да у њему није владика. Кад сам му казао да ћу да полазим, рече ми: „Остани још мало; ја очекујем нека писма, па онда можда ћемо заједно“. Кад му ја рекох да сам рад за Ускрс бити у Риму, где папа тог дана прави велике свечаности и параде, па желим то да видим, одговорио ми је: „Е, Божја ти вјера, ако више волиш римског папу него црногорског владика, а ти иди: може ти бити!“ Тако сам остао и Ускрс провео овде.

I Наведи назив дела: _____

1 поен

Наведи име и презиме писца: _____

II Због кога приповедач одлучује да остане у Напуљу?

1 поен

Како се зове поменути владика? _____

29. Песник у овој врсти лирске песме изражава жаљење за нечим што је неповратно прошло (младост, љубав, живот). Песму одликује меланхолија и дубока туга.

Ова врста песме зове се (заокружи слово испред тачног одговора):

1 поен

- а) елегија
- б) ода
- в) балада
- г) дитирамб

30. Дати су ликови, а ти напиши о ком делу је реч и ко је писац дела:

I кмет Симан _____

1 поен

Благоје казаницја _____

II Фема _____

1 поен

Лујо _____

31. Међу наведеним делима заокружи она која припадају епском књижевном роду: **1 поен**
- а) *Том Сојер*
 - б) *Сумњиво лице*
 - в) *Све ће то народ позлатити*
 - г) *Плави чуперак*
32. Међу наведеним ликовима подвучи оне који припадају приповеци *Пилипенда*: **1 поен**
- I
- а) Коста
 - б) Јела Пилипова
 - в) Благоје казанџија
 - г) Јован Кљако
 - д) Евица
- II Радња ове приповетке одвија се у (заокружи слово испред тачног одговора): **1 поен**
- а) војвођанском селу
 - б) далматинском селу
 - в) црногорском селу
 - г) јужносрбијанској вароши
33. Заокружи слово испред тачног одговора.
- I Мотив *урокљиве лепоте* дат је у песми: **1 поен**
- а) *Предраг и Ненад*
 - б) *Диоба Јакишића*
 - в) *Женидба Милића Барјактара*
 - г) *Марко тије уз Рамазан вино*
- II Мотив *наслеђивања царства* дат је у песми: **1 поен**
- а) *Ропство Јанковић Стојана*
 - б) *Почетак буне против дахија*
 - в) *Смрт мајке Југовића*
 - г) *Урош и Мрњавчевићи*
34. *Експозиција* је: **1 поен**
- а) расплет драмског сукоба
 - б) врхунац сукоба у драми
 - в) уводни део драме
 - г) део драмског текста који не говоре ликови
 - д) најузбудљивији део драме
35. Међу наведеним песмама подвучи оне које припадају *преткосовском циклусу*: **1 поен**
- Почетак буне против дахија, Смрт мајке Југовића, Зидање Скадра, Ропство Јанковић Стојана, Женидба Душанова, Мали Радојица.*
36. Прочитај наведени текст под насловом *Савини лонци*:
- На Ибру има место Грнчић (лончић). Ту, у кориту Ибра, налазе се рупе, прозване Савини лонци. Свети Сава је био жељан рибе, па је замахнуо штапом и одмах постадоше те рупе, у које је падала риба. Свети Сава је само залазио од једног*

лонца до другог и руком хватао рибе. Тако се тамо хвата риба и данас, по благослову светог Саве.

- I Како се зове ова кратка врста народне прозе (заокружи слово испред тачног одговора): 1 поен
- а) анегдота
б) пословица
в) легенда
д) епиграм

- II Како се зове дело у којем свети Сава описује живот свога оца (заокружи слово испред тачног одговора): 1 поен
- а) Живот жупана Стефана Немање
б) Житије светог Симеона
в) Писмо игуману Спиридону
г) Слово светог Саве

37. Главни јунак овог романа на својој малој планети оставио је ружу, цвет који воли и за који је веровао да је јединствен. Али када је посумњао у њену љубав, одлучио је да оде. На Земљи среће лисицу с којом се спријатељује и коју припитомљава. Она му казује тајну: „Човек само срцем добро види“.

I Наведи назив овог дела: _____ 1 поен

II Којој књижевној врсти оно припада: _____ 1 поен

38. Прозно дело у коме аутор излаже своја сећања на минута друштвена, историјска и културна збивања у којима је био учесник или очевидац, назива се (заокружи тачан одговор): 1 поен
- а) новела
б) биографија
в) легенда
г) путопис
д) мемоари

39. Поред сваког цитата упиши назив одговарајуће форме (облика) казивања: 1 поен
- ДИЈАЛОГ, ДЕСКРИПЦИЈА, НАРАЦИЈА

а) *Кад то зачу од Прилипа Марко,
он тад пуића своје бојно копље
своме Шарцу између ушцију,
дели-Муси у прси јуначке.* а) _____

б) *„Ој бога ти, Новаче ковачу,
јеси л' икад бољу саковао?“
„Ој бога ми, Краљевићу Марко,
Јесам једну бољу саковао,
Бољу сабљу, а бољем јунаку.“* б) _____

в) *Чудо људи за девојку кажу:
Танка струка, а висока стаса,
Коса јој је кита ибришима,
Очи су јој два драга камена* в) _____

40. Главни јунаци овог романа чине дечју дружину која се сакрила од учитеља Паприке у логор Тепсију. Иако одрастају у време рата, аутор догодовштине Јованчетове дружине описује са пуно хумора. 1 поен

Наведи назив романа је: _____

Наведи име и презиме писца: _____